

מדינת ישראל
הכנסת

פרוטוקול מס. 107

פשיבת ועדת הכספים, שנתקיימה
ביום ד', כ"ב באב תשי"ב (13.8.52) ב-8.45.

נוכחים:

י. גורן - יו"ר
ש. דיין
א. צילינג
ק. לוז
ה. לנדמן
ח. אריאב
י. פרד
י. דוקח
ז. פוזאיב
ד. שרי
פ. קלמר
ד. שרי
פ. שנה
י. אפרתי

חסרים:

א. הרצפלד
א. בניחובסקי

מזמנים:

מר אשכול - שר האוצר
מר ספיר - מנהל אגף הפיתוח
מר זגבי - החשב הכללי
מר ברוש - סגן נציב מס ההכנסה
מר גלס - משרד המשפטים
מר בזק - מזכיר

סדר היום:

1. משכורת השופטים.
2. תקציב הפיתוח - ספלי השקאה.
3. הצבעות בחוק ליקון פקודת מס ההכנסה.
4. הצבעות בחוק מס מסוייג ומס מותרות.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. גורן:

1. משכורת השופטים.

אבקש את החבר לוי למסור לנו את סיכומי ועדת המשנה בענין משכורת השופטים.

הינ"ר יגור:

ק.ל.ו.:
ועדת המשנה ביררה את מול את השאלה שהעלה חבר הכנסת רוקח, והתברר לנו, שמשכורת שופט שלום נמוכה יותר ממשכורת עובד מדינה בדרגה 1.

כדוגמה למשכורת עובד מדינה בדרגה 1, לקחנו את מר רוזסי, שיש לו אשה וילד אחד. משכורתו מורכבת מ: יסוד - 122 ל"י, תוספת יוקר ראשונה (עד 31.12.51) - 28 ל"י, תוספת משפחתית לאשה נילד - 11,600 ל"י, תוספת יוקר שוטפת - 45,600 ל"י, תוספת ותק - 10 ל"י. הכנסתו ברוטו היא איפוא 217,200 ל"י, ולאחר שמנכים מס הכנסה בשעור של 45 ל"י, נשארת משכורת נטו של 172,200 ל"י. משכורת זו אינה כוללת תוספת אקדמאית, המגיעה בדרך-כלל ל-26 לירות, ויש לזכור שהשופטים הם אקדמאים.

שופט-שלום יקבל, לפי הצעתנו: יסוד - 100 ל"י, תוספת משפחה - 20 ל"י, תוספת יוקר ראשונה - 28 לירות, תוספת יוקר שוטפת - 45,600 ל"י, ונוסף לכך 25 ל"י פטורות מס הכנסה. משכורתו תהיה איפוא 218,600 ל"י, והנטו יהיה 170 ל"י בערך. ברצוני להעיר, שהחישוב של מס ההכנסה הנ"ל לפקד בדרגה 1 נעשתה לפי החוק הישן, אך ביחס לשופטים עשיתי כבר את החשבון לפי החוק החדש. ההפרש, לכן, הוא גדול יותר ביניהם, ואם ניקח בחשבון את התוספת האקדמאית שיכול לקבל עובד מדינה בדרגה א' - הרי ההפרש בין משכורת שופט-שלום לבין משכורתו הוא די ביכר.

כן סוכם בוועדת המשנה, שהתוספת המשפחתית תהיה אחידה אצל כל השופטים, להכיר בתוספת היוקר החל מ-1.4.51, וכן שהוצאות הנסיעה שלהם לעבודה תהיינה על חשבון המדינה. בהוג שמכוננית מסלית לוקחת את השופטים לבית-המשפט ומחזירה אותם לביתם, והצעתנו היא לא לחייב אותם בהוצאות נסיעה אלה.

ב.שרי:
ברצוני לשאול, מדוע יש להוביל עובד מדינה לעבודתו בתוך תחומי העיר. אני מבין שלנוחיותם של השופטים מסודרת להם מכוננית סיווחות, אך מדוע לא יבנו את הוצאות נוחיות זו? אם המשכורת אינה שפיקה - יש להגדיל אותה, אך אין המסלה צריכה לשלם בעד נסיעת פקיד מהמשרד לביתו, ואני אומר זאת לגבי כל עובדי המדינה.

מאקלמר:
עובדה היא, שלכל משרד ישנן מכונניות המובילות פקידים גם בתוך העיר, ואיני יודע מדוע יש להפלות, בנידון זה, את שופט-השלום. יש לזכור ששופט-שלום הוא גם עורך-דין, וכל עורך-דין מרוויח את הסכום המוצע לשופט-שלום בכמה פעולות. יש לזכור, שקרו התפטרות של שופט-שלום.

י.פונד:
ברצוני להדגיש נקודה אחרת: בעמוד בפני בעיה רצינית ביותר עכב ההנדל בין משכורת השופטים לבין משכורת המנגנון הממשלתי. אם כל הכבוד, יצא סכך, ששופט-שלום מטפל בעבירות תחבורה, יקבל יותר מאשר הפקיד הגבוה ביותר בממשלה, והדבר יעמיד את המנגנון במצב קשה. ברור שאני תומך בהעלאת משכורת השופטים, אך אני טוען שיש גם להגדיל את משכורת הפקידים הגבוהים.

בש/שב

ס.לונד:
ראשית - כפי שאמרת בראשית דברי, משכורתם של שופטי-השלום תהיה פחותה בכמה עשרות לירות ממשכורת עובדי-המדינה בדרגה 1, אם נתחשב גם בענין התוספת האקדמאית.

שנית - הועבר לטיפולנו ענין משכורת השופטים, ולא ענין משכורת עובדי המדינה.

הי"ר י.גורי:
עלינו לדאוג לך, שהשופטים יעמדו על רמה רוחנית גבוהה, ולכן טיפלנו בהעלאת משכורתם. אם יתברר לנו שאין אנו יכולים לעמוד ברמת משכורת אלה, ולדעתי זה כבר הוברר, תהיה רדוקציה כללית, אך לאורך כל החזית.

א.ציזלינג:
לא השתתפתי בדיון זה של קביעת דרגת המשמדת, כח הצענו שיטה אחרת לגמרי להחיל להשוות את המשלה לנשיאות הכנסת וכו'. אך ברצוני להעיר, שאני מתנגד באופן חסר לכל תוספת משכורת באופן בלתי-גלוי.

ה צ ב ע ה

מסקנות ועדת המשנה למשכורות השופטים - א א ו ש ר ו

א.ציזלינג:
ברצוני לציין, כי נמנעתי מהצבת זון.

הי"ר י.גורי:
מאחר שלא בכל מקום מוטעים שופטים על-ידי שירות הנסיעות של המשלה, קיימת הצעה להגביל את כיסוי הוצאות נסיעתם לעבודה עד 5 לירות לחודש.

ה הצ ע ה נ ת ק ב ל ה

2. תקציב הפיתוח - מפעלי השקאה

הי"ר י.גורי:
אבקש את מר ספיר לתת לנו סקירה, במסגרת הצעת תקציב הפיתוח, על מפעלי השקאה.

מר ספיר:
אתחיל במפעלי השקאה הקיימים. עד קום המדינה היו בעיקר מפעלי השקאה מקומיים, ו-3 איזוריים (גוש חרוך, עמק הירדן ומפעל הקישון של מקורות). עם קום המדינה עברה בקורת הכובד למפעלים איזוריים, ובעיקר פיתחה את הדבר חברת מקורות.

אספקת המים הכללית בארץ ב-1951 היתה כ-500 מליון קוב מים, מזה כ-400 מליון קוב לצרכי השקאה, כולל בריכות דגים. אני מניח שבשנה זו ישתמשו בארץ בכ-600 מליון קוב, מזה כ-480 מליון קוב לצרכי השקאה. בתקציב הפיתוח של השנה מופיע סכום של 8.700.000 ל"י כהלוואות לחברות ללקואופרוטיבים עבור מפעלי השקאה איזוריים, מזה מוצע למקורות 7.100.000 ל"י. מקורות מבצעת השנה מפעלים איזוריים נוספים ומרחיבה את הקיימים, ובסך-הכל היא צופקת ב-23 מפעלים איזוריים מהגבול הצפוני ועד לנגב. מבחינת היקף ההוצאות, מפעל המים העיקרי הוא בנגב, המספק השנה 15 מליון קוב, ובשנה הבאה - כ-35 מליון קוב. כן החלו

בביצוע תכנית אשר תתן תוספת מים גם בשנה הבאה, גם בשבב שלאחריה, אך בעיקר ב-1955, והכוונה למפעל המים מן הירקון לנגב, והתחלנו בדבר מצד הנגב, בכוונה לנגל את הצנורות עד להשלמת התכנית, להעברת מי-בארות. אנו מניחים כבר צנורות בקוטר שנוכל להזמין בהם מחצית מכמות המים שנעביר ק הירקון לנגב. מתקציב השנה עומדת, מקורות להשקיע בנגב כ-5 מליון לירות.

המפעל השני, לא מבחינת כמות המים אלא מבחינת חשיבותו, הוא המפעל בגבול הצפוני אצאא שיספק מים ל-30 ישובים לאורך ההרים של הגבול הצפוני, ואשר יעלה השנה כ-2,5 מליון לירות. בהמשך הזמן, כאשר יתחילו בביצוע מפעלי סניפי המפעל האצא, תגדל כמות המים שיספק מפעל זה באופן ניכר. אצא באה בחשבון במפעל זה כמות של 2,5 - 3 מליון קוב. מפעל זה יעבוד בתנאים קשים ובמרחקים גדולים, ולכן יהיה יקר יחסית.

המפעל השלישי מבוצע בגליל המזרחי, ממקורות עין מלחה, ומספק כמות של כ-8 - 9 מליון קוב.

מפעל רביעי הוא מפעל המים בבית-שאן. בבית-שאן ישנה כמות עצומה של מים, אך מחציתה מתבזבזת עכב העברת המים בתעלות פתוחות לאורך קילומטרים רבים, וגם החלוקה של המים המלוחים והמתוקים אינה מתאימה. מפעל זה ימנע את הבזבז ויסדיר את החלוקה.

מפעל מים גדול אשר אצאא, מקורות התחלה לפתחו בשנים האחרונות הוא מפעל שפלת-לוד, אשר מספק השנה לישובים 35-40 מליון קוב. נעשו קידוחים ב-25 מקומות בסביבת לוד, ומספר קידוחים גם בסביבת מולדת - בית-דגון. כף משתמשים בצנורות המפעל הקוים שהוביל מים טראש-העין לירושלים.

מקורות החלה בהרחבת מפעל המים של גוש הקישון, והכוונה היא לעביר מצם מן הגליל המערבי, אשר יובאו בחלקם גם לחיפה אל בעיקר יגדילו את הכמות הניתנת לעסק-יזרעאל המערבי והמזרחי, ובהמשך הזמן גם לעסק-המזרחי.

מפעלים נוספים הנמצאים בתהליך ביוצע הם בהרי אפרים, שישוביו סובלים מחוסר מים, אך בשנה הבאה יושלם המפעל.

מקורות מסשיכה לפתח מפעלים לאורך חוף הכרמל, בין זכרון-יעקב עד לקרבת חיפה. האוכלוסיה בסביבה זו גדלה, ויחד אתה תצרוכת המים.

מקורות פיתחה מפעלי מים נוספים באיזור יבנה, כפר-סנחם, טגדל-גד. התחילו לפתח מפעל מים באיזור המשולש עכו, הישובים היהודיים, ובמקצת גם עבור הישובים הערביים. כן מספקת מקורות מים לאיזור חולון, ובהמשך הזמן יתאחד מפעל זה עם המפעל של איזור לוד.

מקורות מספלת בהנחת קו מקביל לירושלים. מ-1948 החלה מקורות באספקת מים לירושלים, תחילה מהמים המעטים מסביבת חולדה-נען, ואחר-כך מבארות שקדחה בסביבת גבעת ברנר, ולאחרונה היא גילתה פים בסביבת הר-טוב ומניחה קו של 24 צול, העובר בסביבה מרוחקת יותר מן הגבול, ואשר כבר בשנה הבאה יספק מים נוספים לבירה.

בכל המפעלים האלה משקיעה מקורות אמצעים שהיא מקבלת מן הסוכנות היהודית, מן הצרכנים ומבעלי מניותיה. שלושת מיסדי החברה הם: הסוכנות, הקרן הקיימת וההסתדרות (המייצגת את הצרכנים). כפי שאמרתי, מוצעת בתקציב זה הלוואה של 7.100.000 ל.ל. למקורות לביצוע המפעלים הנ"ל.

בש/שב

ביצוע המפעל הארצי יארך 15 - 18 שנה, וביצוע סניפי המפעל הארצי 4 - 6 שנים. בביצוע המפעלים הנעשים עתה, לוקחים בחשבון את הכניות המפעל הארצי וסניפיו, ביחס לקוטר הצנורות, הנחת הקווים וכו'. למפעל הארצי יהיו 6 סניפים עקריים: שני קוים מהירקון לגבם (קו מערבי ואחר-כך קו מזרחי), קו החולה (העברת מי-הדף להשקאת החולה לאחר שתיובש), אף מפעל הגליל המערבי, שיעביר מים סם הבארות העשירות באיזור זה לעמק המזרחי, אשר יספקו 40 - 50 מליון קוב מים (ויש לכוון שכל העסקים מקבלים היום 20 - 25 מליון קוב), 3 - 4 קוי מים שיספקו אף לישובים בגבול הצפוני, והכוונה להעברת 30 - 40 מליון קוב נוספים, וכן תוספת מים למסקי בית-שאן. סניפים אלה של המפעל הארצי יבנו לפני המפעל הארצי עצמו.

הכוונה היא להגיע תוך 15 - 20 שנה לכמות מים של 2 מליארד ו-400 מליון קוב, כדי שנוכל לספק מים בכמות מספקת גם בשנים שחונות, הכרחי יהיה להקים אגמים גדולים, ובבעיה זו מטפלת תה"ל (תכנון המים לישראל). חברה זו נוסדה על-ידי הממשלה, 42% ממנה שייכים לממשלה, ו-58% לקרן-הקיימת והסוכנות היהודית. מוצע בתקציב סכום של 400 אלף לירות על חשבון עבודות אלו, ו-300 אלף לירות על חשבון עבודות מחקר וניסוח שתה"ל עושה עבור הממשלה.

סכום של 1.700.000 מוצע בתקציב למסקים שונים, מן ועד גבר-עם, המקיימים אספקת מים מקומית.

חברי הוועדה יוכלו להציג למר ספיר שאלות בנושא זה.

הי"ו י. גורנין

ברצוני לדעת אם התכנית לספק כמות גדולה של מים מן הירקון לגבם לא תייבש את הירקון. מדוע יש לעביר את הירקון לגבם, אם תל-אביב עצמה זקוקה למים?

ש. גורנין

בענין הגליל העליון ומהרים: אני חושב שלא נוכל ליישב את ההר בלי מים. נדמה לי שפעלי המים המקומיים בגליל לא יוכלו להשקות את ההרים. מאחר שמעין מלחמא מכוון למפעל אחד, מתעוררת שאלה מדוע אין ממתמים במי-קרן ובמי-הירדן בסביבת מי-מידום להשקאת ההר.

ברצוני לשאול, אם הבניאס - מבחינה מדינית -

ניתן לניצול.

באיזור ירושלים משלמים עתה 15 גרוש עבור קוב מים להשקאת. מאחר שלא תהיה התיישבות כפרוזדור ללא מים, ברצוני לשאול, אם ופתי יהיו מי מים להשקאת הרי ירושלים.

היתה פעם תכנית להשקות את שטח סביבת סג'רה, שטח של 100 אלף דונם אדמה יבשה. ישנם שם ישובים הנמקים ברלות עכב חנוטר מים, כי אי-אפשר להתקיים כיום רק על פלחה, ואני מסופק אם הישובים באיזור שרונה, שדמות דבורה - סג'רה-כפר תבור, יחזיקו מעמד ללא מים. התכנית היתה להביא מים סף הכנרת או ממעינות יבנאל. האם יש מקום לתכנית זו?

מה בדבר פצב ההשקאה בסביבת עפולה-סג'דור?

ישובי הפלחה בדרום לא יוכלו לתת רק על הפלחה, גם מאחר שיושבים בהם עולים חדשים שאינם מכירים את העבודה והמכונה. מדוע אין גם באיטרות אאאא מים אלא ל-2 - 3 דונם? מה התכנית לאיזור זה?

נבטים הוא ישוב נודד, אאא יחידים בסביבת ללא כביש וללא מים. הוא לא יוכל להמשיך להתקיים כיהודי, אך כדי שיהיו לנו שכנים - הכרחי להביא לשם מים וכביש. אני מתפלא כיצד ממשיכים אנשים אלה להחזיק מעמד במקום.

בש/שב

שמעתי על האגם בבית נטופה. ברצוני לדעת מתי יצא הדבר לפועל ולאן ילכו סיסטיו.

באיזור בארמנים (סביבת טול-כרם) ישנם 8 ישובים וברובם אין סיס. מהי התכנית למקום זה? צאצאש

ברצוני לדעת אם עושים משהו לבטחון המים, בשעת פלחמה.

בעיית הלאמת המים: אנו מתקרבים היום לכך, שישוב יחיד אינו יכול לקדוח באר, מכיוון שהדבר דורש מכוונות ומומחיות. כל ישוב נזקק לסקורות, שהוא מוסד משלתי. ברצוני לדעת, מה התכנית בשטח זה.

ענין המיפון ומבנה חברת סקורות: הממשלה תגדל במניותיה בחברה זו, וברצוני לשאול מהי התכנית ביחס למבנה החברה ומימונה, כאשר הסוכנות, הקרן-הקיימת וההסתדרות ישארו במיעוט בחברה זו.

פ. פוררו:
ברצוני לשאול, אם ישנה תכנית ברורה ביחס ל כל החומרים הנחוצים לביצוע המפעלים, המצריכים סכומים עצומים במטבע זר.

ברצוני לשאול, אם ישנה תכנית כוללת של השימוש במים, ל-5 השנים הבאות, ומה הוא היקפה? האם הכוונה להכליל את המפעלים המקומיים במפעל הארצי ובסיפיו?

אני מבין שהתהליך הטבעי צריך להיות שהממשלה תשקיע יותר ויותר כסף. לכן תהיה שיפורפורציה גדולה בין הון הסניפות היסודי לבין המילווה הגדולות שהמדינה מקדישה, ובזדק, לענין זה. השאלה המתעוררת היא, האם הכוונה הטופית היא להפוך את סקורות לחברה משלתית גדולה בהשתתפות גורמים אחרים?

ביחס לסדיניות מחירי המים: המצב הנוכחי הוא, שמחירי אספקת המים מהווים השקפה גדולה במסך החקלאי, ולדבר השפעה שירה על מחירי התוצרת, סקורות צריכה לנהל את החברה על בסיס עסקי, אך יש מקום, לדעתי, להקצנות מסלמיות לסקורות על-מנת שתוכל להוזיל את מחירי המים. לדעתי הרבה יותר זול לתת הקצנות מרוכזות מהקציב, מאשר צאצא לתת הקצנות גדולות למשקים ולמחיריים. לפי הערכתי מהווים צרכי ההשקעה 30% מהוצאות המסק החקלאי צאצא ברצוני לשאול אם יש כוונה כזאת.

לא ברורות לי הסמכויות ביחס לוולה.

א. צינולינג:
ברצוני לקבל הסבר לענין זה: האם זו חברה לתכנון או חברה לאספקת מים?

מה המצב עכשיו בסקורות מבחינת הבעלות והזכויות, מחוץ ל-3 הפיסידיים.

ברצוני לדעת את יסודות הקולוציה של סקורות עכשיו, כלומר - מה מצב בחשבון בקביעת המחירים לאיזוריים שונים ולצרפיים שונים.

האם ישנה קולוציה מיוחדת למסקי הר ומסקים מרוחקים?

בש/שב

אני מעוניין לדעת מה תופס היום, ומה יתפוס בעתיד, מחיר החשמל בחשבונות המים.

ברצוני לדעת מה נעשה בשטח תכנון הפניית מי-השטפונות לנגב.

ברצוני לדעת מה מצב המים בסביבת בית-גוברין-קבוץ הל"ה-הר-טוב.

ברצוני לדעת מה הן כמויות המים המופקות כרגע מבארות פרטיות שאינן במסגרת האיזורית, וכמה יכולות להיות מופקות בעתיד מהן?

ח.אריאבי:
דובר על תכנית יפה לישובי הגבול בצפון; ברצוני לשאול, אם גם מטולה נמצאת בגבול.

ברצוני להצטרף לשאלה, בדבר מצב המים בגליל התחתון.

ברצוני לדעת מה עושים יהודים פשוטים הרוצים להרחיב את הייצור, ורוצים להם, לשם-כך, מפעלי השקאה. האם עליהם לפנות ל"סקורות" או ישנו סגור אחר לכך?

שולחן זה הוסער עכב תשלומי החיבורים לחברת-החשמל; "סקורות" לוקחת סכומים עצומים עבור חיבורים למים, וישנם ישובים שאין להם הכסף הדרוש לכך. כיצד חושבת הממשלה לפתור את השאלה הזאת?

ח.לנדאו:

ברצוני לדעת מהו קנה-המידה אשר על-פיו מתכננים את התכנית הארצית. האם הובאו בחשבון גורמי הבטחון, גורמי הוותק של המקומות, מספר התושבים במקומות, הרחבת הייצור החקלאי, ישובים חדשים וכו' X, ובאיזו מידה ניתנת לכל סוג זכות עדיפות?

הייתי מבקש לקבל את פירוט התכניות של המפעלים האיזוריים והמקומיים, הסכומים שיעלה ביצוע התכניות, ומספר התושבים אותם ישרתו התכניות.

הייתי רוצה לדעת מי בודק ומאשר את תכניות המפעלים המקומיים ביחס לעיילותם, ונטיביליות ההשקעות בכו'.

מה מספר המוסחים העובדים בתה"ל, ומהי מידת יעילותם?

בכמה מסתכמות ההלוואות, ההקצבות ושאר הכספים שהשקעו ב"סקורות" עד עתה?

היו בזמנן תכניות של אספקת מים לנגב בצורה זולה-אמצא ומהירה יותר על-ידי בניית סכרים. מה הניע את הממשלה לביטול תכניות אלה ולהעלאת התכנית של מי הירקון?

ח.לונ:
מהו מספר הדוממים של אדמת שלחין שהתווספו לאחר ביצוע תכניות השנה?

האם תכנית השנה, גבו לוחיה, תלויים באפשרויות ביצוע סבחינת השגת צנורות וכו' עבודה, או תלויים רק בתקציב?

בש/שב

מתי יגיע התור למפעלי הכוח שנתכצית הארצית?
בתקציב זה ישנה הלוואה של 5,5 מליון לירות לחברת-החשמל, כלומר - מחצית
הסכום שיוקצב להשקאה. האם השקעת סכומים גדולים בניצוצ תכניות ההשקאה
לא יקרמו אותנו לקראת שאלת יצירת כוח?

בתקציב ישנו סכום של 7,5 מליון לעבודות
צבוריות; האם לא יוכל חלק של סכום זה להיות מכוון לענייני המים?

באיזו מידה עומדת על הפרק תכנית בריכות
אגירה של מי השטפונות?

א. ציזולינג:
ברצוני להוסיף שאלה: בתקופה מסויימת
הגישו מוסמים צרפתיים הצעה של איגום
מים מתחת לפני הקרקע. ברצוני לדעת מה גורל הצעה זו.

מ. מלמר:
הנזכרו כאן קואופרוטיבים של מסעלים מקומיים.
ברצוני לדעת כמה אנשים ישנם בקואופרוטיב
כזה ומי נפקח עליו. אנו נותנים עתה מליון וחצי כהלוואות למפעלים כאלה,
וחשוב לכך לדעת, איזו רשות צבורית ספקחת עליהם.

תשלומי החיבורים עבור מים אינם דומים אפילו
לאלה של החשמל; שם מושקע בחיבורים גם חומר, כאן - התשלום הוא רק עבור
זכות למים. מי היא הרשות הקובעת את גודל הסכומים האלה? לפי התכנית
צריכים כל המפעלים האלה להכנס לרשות אחת; האם לא יתכן ש, מקורות
תכניס לרשותה את כל המפעלים הפרטיים האלה?

י. רוקח:
אני בעד הלאמת המים עד החלוקה הפנימית,
כלומר המקורות וההעברה.

ברצוני לציין שהתרשמתי יפה היום מן
הרוח הקונסטרוקטיבית של תכנון המים, אך הגיעה השעה, לדעתי, להלאים
את, מקורות.

האם ישנה ספת מים של הארץ, של מים מתחת
לאדמה ומעל לאדמה?

מה נעשה כדי למנוע בזבוז מים במדינה?

האם התכנית היא לייבש את הירקון? אני
נגד ייבוש הירקון, מאחר שהוא סוהו חלק מטרבות ונוף הארץ.

מתוך 500 מליון הקוב שצורכת הארץ, כמה
נותנת, מקורות?

מדוע אין מועצת מים, כפי שישנה מועצה
כלכלית, מועצה לחינוך, מועצה לאמנות וכו'?

מה על תכנית האגמים שבגיש וורבר, מוסחה
מיוגוסלוויה, בתקופת המנדט?

ר. שרי:
מה הן תכניות קידוחי מים בירושלים
והסביבה?

מה על תכניות איגום מים בסביבת ירושלים?

האפשרות של יוזמה פרטית בשטח מפעלי המים הפכה לבלתי קובעת, ואני חושב שהגיעה השעה לתור שאלה זו בדרך של הלאמת כל אספקת המים, עד לחלוקתם לצרכן. הממשלה המנדטורית קיימה את אספקת המים לירושלים כאספקה מולאמת. האם לא הגיעה השעה לסיים את הפרשה של רשות המים לפרוודור עד לירושלים? רשת המים לירושלים היא עתה ללא בעלים, וענין זה מחייב פתרון.

האם אין הממשלה חושבת שמחיר המים לצרכן הוא ענין הקובע את יכולת הפיתוח של המקום, רמת-החיים וכו'? אם מחיר המים בירושלים הוא 50 גרוש לקוב, הרי זוהי נעילת הפיתוח בפני ירושלים.

ג. רוקח: מה על הזכיון של חברת החשמל על הירקון?

האם הממשלה תמנוד לקבל סניות תמורת הלוואות למפעלי מים?

ד. סנואיב: ברצוני להבין כיצד פועלת חברת, מקורות, כיצד מנהלים את חשבונותיהם, כיצד קובעים רווחים, אאם ישנם רווחים.

ברצוני לשאול, מהן התוצאות הממשיות של הפעולות שנעשו על-ידי פרופ' לאודרמילק.

יתכן והיהא מקום להלאים את המים כעבור 10 שנים, אך האם אין מקום כיום לעודד הפירת בארות פרטיות?

הוקמו שני מפעלים גדולים לייצור צנורות, ברמלה ובמפרץ עכו. ברצוני לשאול, מה ההבדל ביניהם. כן ברצוני לדעת, מהו שכום מטבע החוץ שהושקע בשני המפעלים, ועד כמה היה חשבון בהקמתם.

ה. שרי: האם ענין השימוש במי הביוב של הערים לצרכי השקאה משתלב בתכניות המים, וכיצד?

האם לגורמים העומקים במים יש יד וחלק באותם הגורמים המכנינים צנורות?

ו. ספיר: הירקון שולח לים כ-220 קוב מים, והכוונה להעביר 160 מליון מהם לנגב, והם יוכלו גם לשמש את הפרוודור.

בשלב השני, לאחר 15 - 20 שנה, וראי שישתמשו גם במי הירדן להשקאת הרי הגליל העליון, אבל יש מקומ וסאוח גם מבחינת הניצוץ. היה דיון בין המומחים אם כדאי עכשיו לקחת מים מיסוד-המעלה או סמיעין מלחה, והוחלט להשתמש בסעין המלחה שיתן כ-8 מליון קוב לשנה. הכוונה היא להשתמש בהמשך הזמן בדין, הבניאש, והחצבני שיתנו כ-550 מליון קוב מים.

בפרוודור ירושלים משלמים 150 פרוטה לקוב, ואנו חושבים מחיר זה למופרז. ישנו טרחק רב בין המחיר שמשלמת ירושלים ל,סקורות, ובין המחיר שירושלים מקבלת מן הצרכנים.

אנו מספלים בפתרון בעית המים בסביבת פג'רה. לשם זאת נעשו כ-10 קידוחים, שחלקם נגמרו ללא תוצאות. נעשה עתה קידוח בסיוני בכדורי, הגיעו למים בעומק רב, והביאו לשם אחת הסכונות המודרניות המסוגלות לקרוח עד לעומק של 1000 מטר. תוך 6 חודשים ייגמר, כנראה, קידוח זה אשר יוכל לתת מים רבים למשקי הסביבה. התכנית להעביר מים מן הכנרת לאיזור זה אינה רנטבילית בשלב זה.

בש/שב

נעש קידוחים בסביבת מגידו, והכוונה לפתור
תוך שנתיים-שלוש את בעית המים לינגב ולסביבה.

כאמור, מניחים את הצנור להובלת מי הירקון
לנגב, מכיוון הנגב, ואני מניח שב-1954 תוכל סביבת חוליקאת-בריר לקבל
מים ממנו. השנה נניח 8 ק"ס של הצנור בעל 67 אינש, ובשנה הבאה - 40 ק"ס.

מרכז הנגב מקבל קצת מים: אם 40 ישובים מקבלים
45 מליון קוב, אין זה יותר מאשר 4 קוב למשפחה, ואני מקווה שבשנה הבאה
יוכלו ישובים אלה לקבל 8 - 10 דונמים למשפחה, והכוונה היא להגיע ברוב
הישובים ל-20 דונמים.

בעית נבטים: הושקעו שם סכומי כסף לא מעטים
בתפיסת מים תת-קרקעיים על-ידי גלריה, אך הדבר לא נתן תוצאות מקודמת. מאחר
שמניחים צנור מבאר-שבע לקורנוב, שעבר כבר את נבטים, - תקבל נבטים מים
בשנה זו, אם-כי לא כל כך זולים. שמעתם בוודאי שמצאו בבאר-שבע מים פחות-
או-יותר עמוקים, אך בעומק של 190 מט'.

ביחס לבארותיים: אמרתי כבר שהוקם מפעל מים
בגבול המשולש, ובארותיים מקבלת השנה כמות מים שתלך ותגדל.

בעיית בטחון המים בשעת חירום מהווה את אחת
הבעיות החמורות ביותר של סידורי שעת-חירום. אחד הניסוקים שהניע את חששלה
לתכנן את העברת המים מן הירקון לנגב בכוח דיזלים, ולא חשמל, היא שבשעת-
חירום אפשר יהיה להמשיך באספקת המים ללא קשר באספקת החשמל. איני יוצא
יכול להגיד שישנם סידורים רציניים ביותר, מכיוון שהדבר קשור גם באמצעים
רבים ועושים את הנראה כדחוף ביותר.

האגם של בית-נטופה צריך יהיה להגיע עד לייגום
מליארד קוב מים. עכשיו מתחילים אותו במליון - מליון וחצי קוב. הבעיה
החמורה ביותר של אגמים אלה היא בעיית האיסוף, כדי שהמים לא ייספגו.
בשנה הראשונה והשניה לא יביאו המים תועלת לישובים, אך בשנה השלישית,
כאשר יהיו 25 מליון קוב, ישמשו בוודאי הק מן המים את ישובי הסביבה.

לשאלת חבר הכנסת טורדר: ישנם 3 שלבים בתכנית
המפעל הארצי: תכנית ל-3 שנים, ל-6 שנים ול-15 שנה. ביחס לשני השלבים
הראשונים, ידוע מספר הקידוחים שיהיה בהם צורך, מספר הבריכות וכו'. (בשנת
1947 קרוו בכל הארץ כ-5000 מטר לצרכי מים, ב-1951 - 18 אלף). כדי להגדיל
כל שנה את הכמות ב-150 מליון קוב מים (וזה בולל גם מי שתיה מעשיה), נחוצים
כ-30 מליון דולאר כל שנה. אני מניח שבשנה חד משקיעים כדלם אחד כ-35 מליון
לירות.

גודל המפעלים האיזוריים לאחר הקמת המפעל הארצי:
המפעלים האיזוריים בנויים בצורה שהם ישתלבו בדרך-כלל בתכנית הארצית.

מחיר המים בסקורות ובמפעלים האחריים מורכב
מהוצאות השוטפות: חשמל, אמורטיזציה, ריבית עבור כסף שמשלמים רבית (בסקורות
אין משלמים רבית אלא עבור הכסף המסחרי, שעבורו פשלמים 2,5%). במשך 15
שנות קיום החברה לא שילמו שום דיבידנדות. מחירי המים הם איזוריים, ושום
ישוב לא הסכים להשוות את המחירים בינם לבין עצמם, כי אז יצטרכו גם לקחת
בחשבון נתונים אחרים שיש להשוותם, כגון: טיב הקרקע, גודל השטח, קרבת
השוק וכו'.

לא נראית לי ההצעה לתת הקצבות לחברה כדי להוזיל
את מחיר המים. ברצוני לציין שבנגב אין המשקים משלמים אפילו את ההוצאת
האפקטיביות של מחיר המים, אך אני חושב שכאשר יגיעו ל-50 - 60 מליון קוב,
אפשר יהיה לבטל את הדבר.

הזכיון בחולה עבר לקרן-הקיימת מ, הכשרת הישוב
קרן-קיימת באמצעיה מבצעת את הייבוש, אך אין לקרן-הקיימת סמכויות מיוחדות

בש/שב

אנשי משרד העבודה אומרים, שאי-אפשר לכוון את העבודות הצבוריות לענייני מים, מלבד כמה עשרות אלפי לירות.

לשאלת איגום מים מתחת לפני הקרקע: לא שמעתי על

כך.

רוב המפעלים המקומיים, אם הם אינם פרטיים - הם קואופרטיבים או שייכים לסועצות המקומיות. בכפר-סבא, למשל, קואופרטיב המים זהה עם כל תושבי המקום. על הקואופרטיבים מפקח רושם הקואופרטיבים. לא נראה לי שמקורות תעניס תחת חסותה את כל המפעלים. למקורות אין שום קונסציה, ויש לכך יחיד זכות לקדוח בארץ להקים מפעל. אאאאאאאא

כפי שאמרת, תה"ל היא חברה לכוון ולהתחלת

ביצוע ולא להנהלת מפעלי מים.

מניעת בזבז מים: בפידה שהמים עו לים יותר ביוקר, המסקים בעצמם מנהיגים פשטר חסכון במים. אצ בערים, ובדאש וראשונה בתל-אביב, עכב חוסר סודדי מים נגרם בזבז גדול במים. אם נביע לסודדי-מים, ירד השימוש במים בתל-אביב עש לחצי או לשליש.

חברת מקורות ניסתה עוד בתקופת המנדט לקדוח

בקרית-ענבים, אך לא הצליחה. לאחרונה גילו מים בהר-טוב בכפר-אוריה, ואני מקוה שתוך שנהיים-שלוש, לשיהיו די משאבות מתאימות, אפשר יהיה לנצל בארות אלה. פרופ' פיקרד מאמין, שבעופק מסויים אפשר לצווא מים גם בירוש-לים, אך קידוח כזה צריך לקחת 3 שנים, במכונה מודרנית, ויתכן שעוד נביע לכך.

חברת-החשמל שומרת על הקונסציה שלה בירקון,

אך אין לה התנגדות לתכניות שלנו.

שני המפעלים לייצא צנורות מייצרים צנורות

מסוגים שונים, ומסלימים האחד את השני.

ישנה כוונה להשתמש במשך הזמן במי הביוב של

טבינת תל-אביב, חיפה, נתניה והסביבה.

ברצוני להוסיף עוד שתי שאלות:

א. מציולנינג:

ההשקאה

א- מהן תכניות אאאא/ליטובים הערביים ?

ב- מה המצב בענין אספקת המים לנצרת?

נצרת אינה רוצה לקבל מים, אלא ממפעל מקומי.

טר ספיר:

יחד עם כל ההזדהות שלנו, אמרנו שניתן להם את

כל העזרה כדי להקים אספקת מים עצמאית, אם-כי אנו חושבים שאסור לעשות זאת.

ברצוני להוסיף הערות מספר לענין זה.

שר האוצר ל. אשכול:

שמעתי כאן דעה, שאי-אפשר לחיות בגליל העליון

או התחתון בלי מים להשקאה. ברצוני להגיד שנצטרך עוד שנים רבות לחיות בשטחים

גדולים בלי מים להשקאה, ואיני מקבל את הדעה, שיברחו ממלדת אם לא יהיה

שם מים להשקאה.

איני חסיד של בנין משק על יסוד של סובבניות,

ואני חושב שטוב יותר להפגש פנים עם פנים עם המציאות, ולהגיד שעגבניה עולה

כך וכך, כי לסובבניה אין גבול. אני בטוח, למשל, שמתבזבז אצלנו לחם

וקמח רב, וחלק עובר לעבר-היורד, מכיוון שאנו נותנים אותו בזיל הזול. לכן,

איני חושב שיש לתת סובבונציה על מחיר המים.

בש/שב

הייתי שמח לו יכולנו לבצע מפעלים שונים
לא על-ידי משרדים ממלתיים, אלא דרך זרוע כזו כמו תה"ל, בפיקוח
הממשלה, כטובן.

אין כל מניעה מצד "מקורות" שהממשלה תכנס
אלפסק זה כשותף, ואז יהיו 3 שלישים ב"מקורות": לממשלה, להסתדרות ולקרן-
הקיימת. אך בינתיים ישנן תכניות קודמות, כעמ"ד, למשל.

אנו עומדים לחזק את הזרוע המפקחת על עניני
החשמל, ויתכן שאנו עומדים גם בפני בעיות רציניות ביחס לעלות על חברת-החשמל,
הזרוע המפקחת תהיה משותפת למשרד המסחר והתעשייה ומשרד האוצר, ולפי התכנית
תהיה מורכבת מבלט, ספיר ווילנצ'וק. לו יכולנו גם לצרף אליהם את אחד
המהנדסים המרכזיים העובדים כיום בחברת-החשמל, היינו מקימים חוליה
רצינית לקראת הימים, שאולי לא ירחקו, כשנצטרך להיות בעלי-בית בצורה
מסויימת, בעניני החשמל.

הי"ר י. גורדי:
אבטא את דעת כל חברי הוועדה אם אומר,
שדברי הפתיחה החשובה של סר ספיר היו מאלפים,
והיתה זו אחת הישיבות המעניינות של ועדת הכספים.

י. גורדי:
ברצוני לצרף גם את דעת חברי להערכה זו.

3. הצבעות בחיפון לפקודת מס הכנסה.

הי"ר י. גורדי:
כאשר עברנו על החוק, נתקלנו בבעיה שויימת
בסעיף 19 א' (ח). מתעוררת השאלה, כיצד
ינהג עם אדם הנכנס לקבוצ באמצע שנת השומה, ביחס לסוף השנה וביחס לחלק
השנה שלא היה בקבוצ. באנו לכלל מסקנה, שמוטב שפיסקה זו תקבע בתקנות,
ולא בגוף החוק.

ה הצ ע ה נ ח ס ב ל ה

הי"ר י. גורדי:
לחבר הכנסת ציזלינג שנה הסתייגות, שהוראות
סעיף 48 לא יחולו על שכר-עבודה המשתלם לחבר
קבוצ.

א. ציזלינג:
לא הכנסתי כלל הסתייגות זו.

4. הצבעות בחוק מס מסוייג עם מותרות.

הי"ר י. גורדי:
עלינו להצביע בהצעות וההסתייגויות של חבר הכנסת
ציזלינג לחוק מס מסוייג עם מותרות.

חוספת ההסתייגויות של חברת ציזלינג - נפלו
שאר ההצעות של חבר הכנסת ציזלינג - נפלו

הי"ר י. גורדי: הישיבה סגורה. (הישיבה נועלה ב-13.20)